

1977-08-19

11.1211-309-77

dk

Valdemarsviks kommun
Box 108
615 00 VALDEMARSVIK

Naturreservat på fastigheten Prästgården 1:37 i Gryt,
Valdemarsviks kommun

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förordnar länsstyrelsen
det område som på till beslutet hörande karta är av-
gränsat med grov heldragen linje för naturreservat.

Reservatets benämning: Eköns naturreservat

Kommun: Valdemarsvik

Socken: Gryt

Fastighet: Prästgården 1:37

Areal: 69,4 hektar, varav 44 hektar
landområde

Ägare: Valdemarsviks kommun

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget på en
halvö ca 3 km SO Fyrudden

Grund för beslutet: Området är ett lättillgängligt kust-
område med attraktiv natur och är av mycket stort värde
för friluftslivet. Syftet är att bevara ett för det rörliga
friluftslivet värdefullt område och genom olika åtgärder
förbättra allmänhetens möjligheter att utnyttja detta.
Härvid skall hänsyn tas till de för området karaktäristiska
naturtyperna samt växt- och djurlivet.

A Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående in-
skränkning i markägares och annan sakägares rätt att
förfoga över fastighet inom reservatet

Inom reservatet är det förbjudet att

1 uppföra byggnad eller anläggning, utföra tillbyggnad
eller större utvändig ändring av befintlig byggnad. Dock
må efter länsstyrelsens tillstånd uppföras byggnad eller
anläggning för det rörliga friluftslivets behov i enlighet
med fastställd skötsel- och dispositionsplan,

1977-08-19

11.1211-309-77

- 2 anlägga väg annat än till medgiven bebyggelse eller anläggning och efter länsstyrelsens tillstånd,
- 3 bedriva täkt,
- 4 spränga, schakta, utfylla eller vidta annan liknande åtgärd annat än i samband med medgivna företag enligt punkterna 1 och 2 samt för framdragande av planerad va-ledning,
- 5 anordna upplag annat än i samband med områdets skötsel och utnyttjande för det rörliga friluftslivet samt för jord- och skogsbrukets behov,
- 6 avverka skog eller utföra annan skogsvårdande åtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan,
- 7 uppföra stängsel annat än kring tomt,
- 8 dra fram luftledning utan länsstyrelsens tillstånd,
- 9 jaga,
- 10 anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller jämför-bar anordning annat än på av kommunen anvisade platser, informations- och fridlysningsstavlur undantagna.

B Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad all-mänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författ-ningar skall förbud gälla att

- 1 hacka, gräva eller på annat sätt skada fast naturföre-mål eller ytbildning,
- 2 tälta eller ställa upp husvagn annat än på anvisad plats,
- 3 framföra motordrivet fordon utanför väg och parkerings-plats annat än i samband med transport för camping,
- 4 gräva upp växter,
- 5 medföra okopplad hund eller katt,
- 6 göra upp eld annat än på anvisade platser,
- 7 på störande sätt utnyttja radio, bandspelare eller dylikt.

1977-08-19

11.1211-309-77

C Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om
vård och förvaltning

- a) Syftet med vården och förvaltningen: Reservatområdet skall vårdas så att naturmiljön och landskapsbilden bibehålls attraktiv och allmänhetens möjligheter att idka bad- och friluftsliv underlättas.
- b) Förslag till dispositionsplan skall upprättas av kommunen. Skogsvårdsstyrelsen skall med ledning härav och i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar (PM 430) upprätta förslag till skötselplan i samråd med kommunen och länsstyrelsen. Skötselplanen ska underställas vederbörligt kommunalt organ och naturvårdsverket för prövning och före utgången av året närmast efter det år reservatbeslutet vunnit laga kraft tillställas länsstyrelsen för fastställelse.
- c) Reservatet skall utmärkas av kommunen i enlighet med av naturvårdsverket utfärdade anvisningar.
- d) Förvaltare: Naturreservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av kommunen i samråd med länsstyrelsen.
- e) Samråd skall vid förvaltningen fortlöpande äga rum med berörda myndigheter och länsstyrelsens skötselberedning (se naturvårdsverkets PM 430).

Beslutet träder i kraft en vecka efter den dag beslutet utkommit från trycket i länets författningssamling.

Besvär till jordbruksdepartementet enligt bilaga (formulär 8)

I detta ärende har samråd skett med avdelningsdirektör Andres Kalle, biträdande länsjägmästare Tore Tejle och fil dr Bertil Wahlin.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Lars Rydberg, tf förste länsassessorn Bo Hultström, biträdande länsarkitekten Gunnar Sjöstrand och biträdande överlantmätaren Ragne Uhrberg. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Hilding Färm, Anna Wohlin-Andersson, Holger Fällman, Göthe Anderson, Sven-Erik Sunnerud, Olle Anderberg, Erik Wärnberg, Lars Thermaenius, Weiler Karlsson, Gunnar Gunnarsson, Stig Magnusson och Hans Holm samt suppleanterna Kalle Bäck och Svante Larsson.

Per Eckerberg
Landshövding

Kjell Karlsson
Förste byråinspektör

1977-08-19

11.1211-309-77

Bilaga

Reservatkarta

Kopia till

akten (reservatdossier)

statens naturvårdsverk

statens planverk

statens vägverk, vägförvaltningen i Österg län

lantbruksnämnden

FBM i Norrköpings lantmäteridistrikt

skogsvårdsstyrelsen

SNF, Kungsholmsstrand 125, 112 34 STOCKHOLM

SNF, länsförbundet, c/o Bertil Wahlin, Jonstorp, Gårdeby,
610 21 NORSHOLM

chefen för östra militärområdet, Fack, 152 01 STRÄNGNÄS

tulldirektionen i östra regionen, bevakningskontoret,

kustbevakningssektionen, Fack, 102 50 STOCKHOLM

länspolischefen

polismyndigheten i Norrköping

registret

plankansliet

planenheten

lantmäterienheten

juridiska enheten

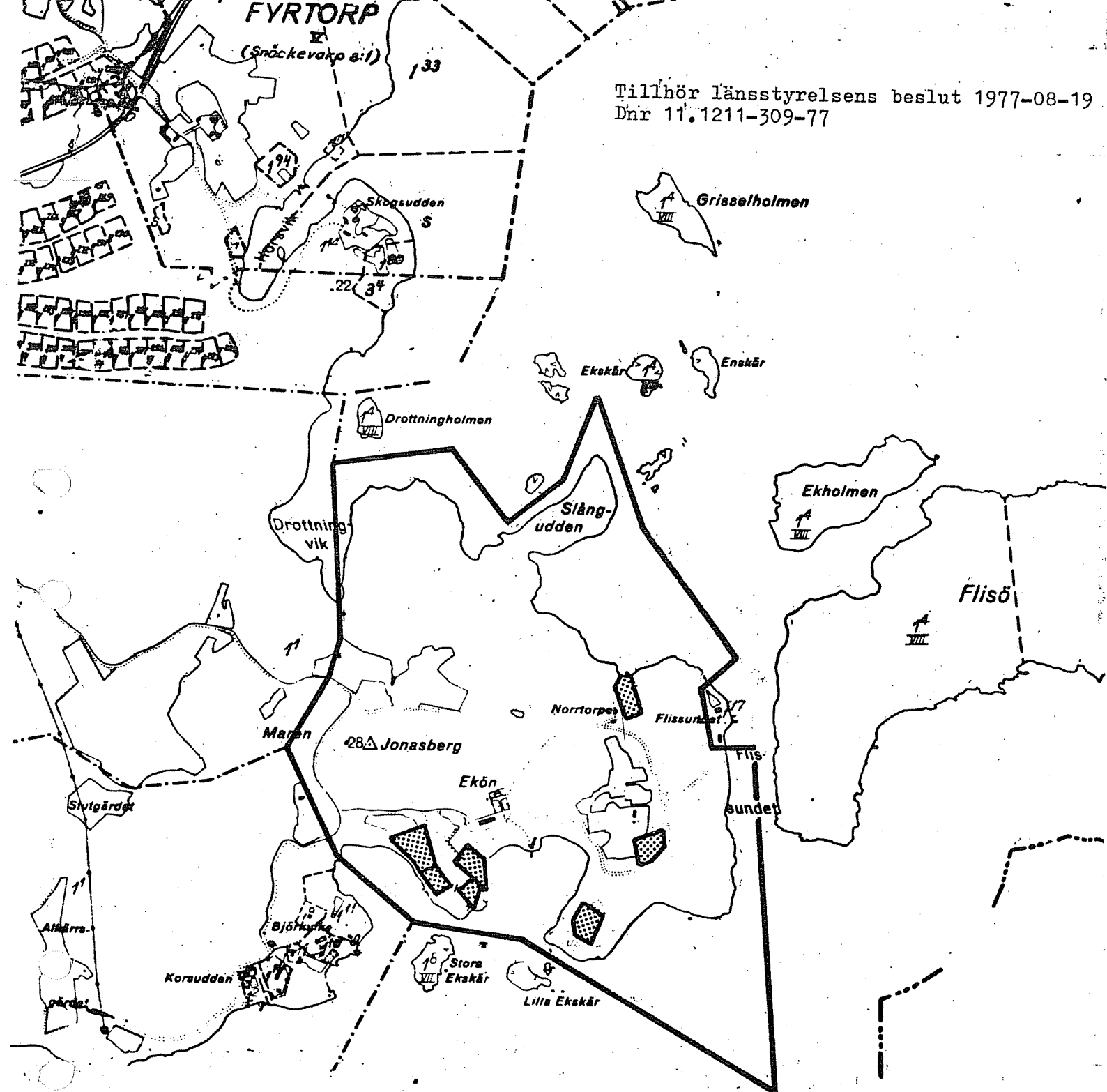
— Införes i länets författningssamling

" " Länstidningen, NT, ÖC och Folkbladet Östgöten

Bestyrkes

Sylvia Karlsson

sa

Eköns naturreservat

I Gryt, Valdemarsviks kommun, Östergötlands län

Skala 1:10 000

Utdrag ur fastighetskartan blad 087 02

- reservatgräns
- fastighet som ej ingår i reservatet

Skötselplan för naturreservatet Ekön

SKÖTSELPLAN FÖR EKÖNS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år från fastställandet för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2006, med uppdatering 2009. Planförfattare har varit Ola Bengtsson och Vikki Forbes, Pro Natura.

A. ALLMÄN BESKRIVNING

3

1. Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden.....	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Historisk och nuvarande markanvändning	5
3.3 Områdets bevarandevärden	5
3.4 Källuppgifter.....	6

B. PLANDEL

7

1 Syfte med naturreservatet.....	7
2 Disposition och skötsel av mark	7
2.1 Skötselområden	7
2.2 Jakt	16
2.3 Utmärkning av reservatets gräns	16
2.4 Anordningar för friluftslivet.....	16
3. Tillsyn	17
4. Dokumentation och uppföljning.....	17
4.1. Dokumentation och inventeringar	17
4.2. Uppföljning.....	17
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	18
5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen	18

Bilagor

1. Kartor över a) skötselområden och b) friluftslivsanordningar
2. Servitut A

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Eköns naturreservat		
REG-DOS nr:	2001701		
Beslutsdatum:	1977-08-19		
Län:	Östergötland		
Kommun:	Valdemarsvik		
Areal:	69,6 ha		
	Land:		46,2 ha
	Vatten:		23,4 ha
	Produktiv skog:		6,0 ha
Naturtyper: (Natura 2000 habitat)	Hällmarkstallskog, Natura 2000-habitat 9010, Västlig taiga (Eköns nr. dock ej Natura 2000 omr, 2009)	28,4 ha	
	Barrskog	3,0 ha	
	Lövskog	0,6 ha	
	Lövsumpskog	1,3 ha	
	Högörtäng	2,2 ha	
	Vass	0,5 ha	
	Äldre åker	1,6 ha	
	Tomt	0,2 ha	
	Parkeringsområde	1,2 ha	
	Campingplats	6,8 ha	
	Vatten	23,4 ha	
Prioriterade bevarandevärden	Friluftsliv. Tillgodose område för friluftslivet, besöksobjekt.		
Övrigt:	Eköns naturreservat är inte Natura 2000 område (år 2009)		
Naturvårdsförvaltare:	Valdemarsviks kommun. Skötseln ska ske i samråd med Länsstyrelsen Östergötland		
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget i kustbandet ca 5 km SO om Gryt i Valdemarsviks kommun		
Vägbeskrivning:	Reservatet nås via landsväg som, strax efter Gryt, tar av i sydostlig riktning från väg 212 mellan Valdemarsvik och Fyrudden.		

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Enligt reservatsbeslutet är syftet med reservatet att ”bevara ett för det rörliga friluftslivet värdefullt område och genom olika åtgärder förbättra allmänhetens möjligheter att utnyttja detta. Härvid skall hänsyn tas till de för området karaktäristiska naturtyperna samt växt- och djurlivet”

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturbeskrivning

Landskapet inom reservatet kännetecknas av hållmarker med mellanliggande dalgångar och låglänta strandpartier. Berggrunden inom reservatet utgörs bland annat av hälleflintor eller leptiter – omvandlade, vulkaniska bergarter med en granitisk mineralsammansättning. Dessa bergarter är relativt svårvittrade och ger till övervägande del upphov till en mager jordmån. I hållmarksmiljöerna finns bitvis spår efter inlandsisen i form av så kallade jättegrytor. I de nedre delarna av hållmarkskullarna finns ställvis zoner med klappersten som indikerar tidigare strandlinjers lägen. Uppe på hållmarkerna saknas lösa jordlager till största delen medan man i zonen med klappersten hittar ett grunt och relativt magert jordtäck. I dalgångar och strandmiljöer finns djupare jordar främst bestående av marina sediment med ett stort inslag av leror. Med undantag av vassbevuxna ytor intill stranden och en mindre sumpskog i reservatets västra del är markerna inom reservatet skarpa, torra eller friska. Vattendrag saknas. Topografin inom reservatet är varierad men höjdskillnaderna är relativt måttliga. Högsta punkten i reservatets norra del är belägen ca 30 meter över havet medan dess lägsta punkt representeras av havsytan. Merparten av områden med finjordar är belägna mellan 0 och 5 meter över havsytan.

Naturreservatet Ekön är beläget i naturgeografisk region 25 – Östersjökusten med skärgårdar samt Åland (underregion C, Sörmlands och norra Götalands skärgårdar). Denna region karakteriseras av sprickdalsterräng med en stor andel berg i dagen och finsedimentfyllda dalgångar. Hållmarkstallskog är den mest utbredda vegetationstypen. Klimatmässigt har regionen ett svagt oceaniskt klimat med förhållandevis milda vintrar men ändå varma somrar. Nederbördsmängden är låg och vegetationsperioden omfattar ca 170 – 190 dagar. Detta kan belysas med klimatdata från Västervik beläget ca 50 km söder om Valdemarsvik. Där är årsnederbörden är ca 650 mm per år (s k korrigerade mätvärden), medeltemperaturen i februari, årets kallaste månad, -2,8 C och medeltemperaturen i juli, årets varmaste månad, 16,6 C. Som jämförelse kan nämnas att motsvarande värden för Landvetter flygplats utanför Göteborg där klimatet är suboceaniskt är 1125 mm/år (korrigerade mätvärden), -3,0 C i februari och 15,8 C i juli.

Hållmarksmiljöerna är bevuxna med en relativt gles skog dominerad av tall. Här och var finns inslag av gran men också lövträd som asp, björk, rönn och oxel. Längs hållmarkskullarnas nedre delar finns lite tätare skogsbestånd. Också här utgör ofta tallen det dominerande trädslaget men här kan man ibland hitta ett större inslag av gran men även ek. På hållmarkerna är trädskiktet medelålders till gammalt och på sina håll börjar träden nå kronmognad. Äldre stubbar vittnar om att plockhuggning har genomförts i någon form av småskaligt bondeskogsbruk. Död ved förekommer i måttliga mängder. Lågor och torrtädd av tall och gran går att hitta men ofta finns också död ved associerad till de stående tallarna i form av döda grenar eller stampartier. Skogen i lågläntare delar innehåller också äldre träd, både av tall och ek, men generellt är annars skogen i slutningarna lite yngre. Längst i väster finns en mindre sumpskog som domineras av yngre lövträd som björk och klibbal.

I öppnare delar av hållmarkerna samt i kantzoner mot annan mark finns en hel del buskar, främst en, men också blommande buskar och småträd av exempelvis slån, rosor, björnbär och vildapel. Fältskikt saknas ofta på hållmarkerna men i svackor kan man hitta bergven, kruståtel och vårspärgel. Annars dominerar lavar, såsom bägarlavar *Cladonia spp*, renlavar, *Cladina spp* och tuschlav eller navellavar *Lasallia pustulata* och *Umbilicaria spp*.

I delar med äldre hållmarkstallskog förekommer talticka *Phellinus pini* på en del träd. Mycket av den döda veden är belägen i solöppna lägen och har gnagspår efter vedlevande skalbaggar. Den åttafläckiga praktbaggen *Buprestis octopunctata* noterades under fältarbetet. I övrigt har ingen systematisk inventering av insekter genomförts men det är troligt att hållmarksskogarna med sin döda ved och närhet till blomsterrika marker kan hysa en intressant insektsfauna.

I låglänta delar finns dels äldre åkermark med en relativt örtrik om än artfattig flora, dels igenväxande gräsmarker med en relativt artrik flora och dels vassbälten. I de igenväxande gräsmarkerna finns exempelvis brudbröd, tvåblad, jungfrulin, rödklint och stor blåklocka medan de äldre åkrarna är be vuxna med arter som åkertistel och smörblomma. I de igenväxande gräsmarkerna finns dessutom en hel del blommande buskar. De öppna örtrika markerna, främst de naturliga gräsmarkerna men även de äldre åkermarkerna, är viktiga för insektslivet. Bland annat noterades en rad olika fjärilsarter, exempelvis den stora och vackra aspfjärilen *Limenites populi*.

3.2 Historisk och nuvarande markanvändning

De låglänta markerna inom reservatet har ett förflutet som odlings- eller fodermarker. På häradskartan från 1868-77 är en stor del av markerna söder om inkörsvägen (motsvarande skötselområde 2, 3, 9 samt norra ytan av område 4) markerade som öppen (foder)-mark. Även sumpskogen i skötselområde 5 förefaller ha varit öppen. Campingplatsen, skötselområde 6 och en del av det som idag är tomtmark brukades som åker. Skogsmarkerna markeras på häradskartan som glest be vuxna med barrträd. Det är rimligt att anta att dessa marker åtminstone i viss mån nyttjades för bete men sannolikt även för husbehovshuggning av virke.

I dag nyttjas inga av reservatets områden som odlings- eller fodermarker. Äldre åkermark används som campingplats eller rekreationsytor medan äldre ängsmark är under igenväxning eller har omförts till tomtmark. Skogsmarkerna i låglänta delar har i någon mån omfattats av skogsbruksåtgärder medan hållmarkstallskogarna under de senaste årtiondena sannolikt helt och hållet har nyttjats för friluftsändamål.

3.3 Områdets bevarandevärden

3.3.1 Biologiska bevarandevärden

Eköns naturreservat hyser flera olika naturtyper som både var för sig och tillsammans är av stor betydelse för naturvärdena, såväl lokalt som på landskapsnivå. Hållmarkstallskogarna med sina äldre träd och solexponerade lågor och torrakor bör nämnas i första hand. Här finns förutsättningar för bland annat vedlevande organismer bland svampar och insekter men även för exempelvis rovfåglar som behöver grovgreniga träd för sina bon. Även de blomsterrika högrötsängarna med sin rika tillgång på pollen och nektar är viktiga. Dessa är av stor betydelse för bland annat fjärilsfaunan men sannolikt också för flera andra insektsgrupper som vildbin och andra steklar, vissa grupper av vedlevande skalbaggar, blomflugor etc. Sammantaget är de biologiska bevarandevärdena höga.

3.3.2 Geologiska bevarandevärden

Området har en för det Östgötska kust- och skärgårdslandskapet typisk sprickdalsterräng med glest be vuxna hållmarker och mellanliggande dalgångar av varierande storlek och djup. Här finns också på kustklipporna tydliga spår efter inlandsisen, bland annat i form av så kallade jättegrytor.

3.3.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom reservatet saknas registrerade fornlämningar. I norra delen av skötselområde 1 finns husgrunder och stenmurar. Goda exempel på äldre tiders markanvändning saknas till stor del.

3.3.4 Intressen för friluftslivet

Eköns naturreservat är av mycket stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Här finns en stor campingplats, många lämpliga och omtäckta badplatser, vandringsleder, vindskydd, kiosk och en hel del andra fasta anordningar för friluftslivet. Antalet besökare är främst under sommaren mycket stort. Även om de stora skarorna av besökare är koncentrerade till camping- och badplatser förefaller även vandringslederna som leder genom olika naturtyper att vara välbesökta. I reservatet finns därför mycket goda möjligheter att lyfta fram och förmedla frågeställningar kopplade till olika naturvårdsåtgärder.

3.4 Källuppgifter

Tryckta

Eriksson, B. 1983: Data rörande Sveriges nederbördsklimat. Normalvärden för perioden 1951-80. SMHI Klimatsektionen. Rapport 1983:28.

Eriksson, B. 1982: Data rörande Sveriges temperaturklimat. SMHI. RMK 39.

Gärdenfors, U. (ed). 2005: Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 red list of Swedish species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.

Nordiska Ministerrådet. 1977: Naturgeografisk regionindelning av Norden. Stockholm

Ej tryckta

VIC-natur Ekön

B. PLANDEL

1 Syfte med naturreservatet

Syftet med skötseln av reservatet är alltid att uppfylla de intentioner som anges i reservatsbeslutets syftesformulering. För Eköns naturreservat innebär detta:

- att förvalta och utveckla de mycket höga värden som finns för rekreation och friluftsliv.
- att bevara och utveckla värden knutna till åldriga hällmarkstallskogar.
- att bevara och förbättra kvaliteten på öppna och halvöppna gräsmarker med viktiga som pollen- och nektarkällor.
- att bevara och utveckla värden knutna till lövskogar både på torr, frisk och fuktig mark.

Syftet ska uppnås genom:

- att campingplats, parkeringsplatser, badplatser, stignät och anordningar för friluftslivet underhålls löpande.
- att information om områdets olika värden utvecklas och förbättras.
- att barrskogsområdena lämnas till fri utveckling
- att röjning av gran/barrträd genomförs vid behov i lövskogsområden.
- att öppna och halvöppna marker sköts genom återkommande slätter.

2 Disposition och skötsel av mark

Se under respektive skötselområde.

2.1 Skötselområden

Reservatet är indelat i 11 skötselområden; 1) Skog som lämnas för fri utveckling, 2) högörtäng, 3) vassar, 4) lövskog, 5) lövsumpskog 6) kulturbete, 7) mindre dalgång i norr, 8) campingplatsen, 9) tomtmark, 10) parkeringsområden, 11) vattenområden

Skötselområden framgår av kartbilaga 1a.

2.1.1. Skötselområde 1, Hällmarkstallskog och övrig barrskog

Areal: 31,4 ha

Beskrivning

Merparten av reservatet är bevuxet med en gles hällmarkstallskog (1A) av varierande ålder. Uppe på de exponerade delarna av hällmarkerna finns ofta ett stort antal vindskulpterade träd och på flera håll finns grupper av äldre träd som börjar uppnå kronmognad. Död ved förekommer också i viss omfattning både i form av torrakor, lågor och döda grenar som sitter kvar på levande träd. Merparten av veden finns i solexponerade lägen men även beskuggad ved förekommer. I området öster om campingen är mängden död ved mindre. Här förefaller det som om ved plockats bort till brännved.

I mer låglänta delar finns en del yngre bestånd (1B) där man även hittar ett visst inslag av gran. Dessa bestånd har gallrats och är därmed mer likåldriga. Mängden död ved här är också mindre. Fält- och bottenskikt är relativt svagt utvecklat. Här och var finns fläckar med dominans av renlavar och små kuddar av blåmossa förekommer här och var. På hällmarkerna finns små sprickor med bergven, vårspärgel och några andra arter som klarar de extrema förhållandena på hällmarkerna. Lägre ner i sluttningarna består vegetationen av kruståtel och lingon.

På de äldre tallarna kan man på sina håll hitta talticka, en vitrötare som med sin aktivitet skapar förutsättningar för vissa vedlevande insekter. I stort sett alla torrakor och lågor har rikligt förekommande gnagspår efter vedlevande insekter vilket tyder på ett rikt insektsliv. Under fältbesök i juli noterades den åttafläckiga praktbaggen *Buprestis octoguttata*, en relativt ovanlig (tidigare rödlistad) skalbagge som lever i solexponerad tallved.

Genom området löper ett flertal stigar och längs stränderna finns på flera ställen attraktiva badplatser.

På udden i områdets nordostligaste del finns lämningar från tidigare mänsklig aktivitet såsom stenmurar och rester av ett äldre hus.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området ska vara slutet till halvöppen skog och domineras av tall. Hällmarkstallskogarna (28,4 ha) uppfyller definitionen för Natura 2000 habitatet Västlig taiga – 9010 (Eköns nr. dock ej Natura 2000 område 2009). Gynnsamt tillstånd i detta skötselområde innebär:

- att arealen som uppfyller definitionen för Västlig taiga, 9010 inte ska understiga 28,4 ha.
- att områdena ska lämnas utan skogliga åtgärder. Skötselåtgärder som hänger samman med anordningar för friluftslivet medges dock.
- att bestånden ska utvecklas mot urskogsartade barrskogar.
- att trädskiktet på sikt bör vara rikt på åldriga träd, främst tallar som kan härbärgera tunga risbon.
- att skogarna på sikt bör vara rika på död ved både i form av lågor och torrträd.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Förekommande stignät och badplatser underhålls löpande vid behov.
- Träd som faller över stigar, vägar och anordningar för friluftslivet eller träd som bedöms hota dessa anordningar tas bort och flyttas till delar av skötselområdet där de inte är i vägen.
- För att undvika att död ved plockas bort från hällmarkstallskogarna skulle ved av annat slag (exempelvis från genomförda röjningar i detta eller näraliggande reservat) kunna tillhandahållas vid campingplats och vindskydd.
- I övrig lämnas området utan åtgärder.

2.1.2 Skötselområde 2, Igenväxande ängsmark, högörtäng

Areal: 2,0 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av en relativt öppen, före detta fodermark under viss igenväxning. Ett glest trädskikt bestående av yngre björk, asp, sälg och oxel förekommer. Här finns också välutvecklade buskage med slån, vildapel, björnbär, rosor och andra blommande buskar. Fältskiktet består främst av örter som förmår konkurrera i relativt högvuxen vegetation såsom, rölrika, stor blåkllocka, ängshaverrot, rödklöver, rödklint och åkertistel. Även om dessa arter normalt inte uppmärksammas i naturvårdssammanhang utgör de, tillsammans med förekommande buskage, en mycket viktig och divers pollen- och nektarresurs. I området noterades en hel del fjärilar och en riktad fjärilsinventering skulle säkert ge ett intressant resultat. Området är sannolikt också av stor betydelse för vildbin, steklar och vedlevande skalbaggar som har lämpliga bohabitat i vägsränor, död vedsmiljöer etc. i närheten.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bestå av en extensivt hävdad busk- och blomrik högörtäng. Gynnsam bevarandestatus för detta skötselområde är:

- att trädskiktets täckningsgrad inte överstiger 10%, med undantag av det sydostligaste hörnet där ett tätare trädskikt kan tillåtas mellan tomtmarken och campingområdet.
- att buskskiktets täckningsgrad ligger mellan 25 och 50%, se dock frg punkt vilken omfattar även buskar.
- att buskskiktet består av minst 5 olika arter blommande buskar.
- att fältskiktet ska innehålla minst 10 arter av örter, främst pollen- och nektarrika örter bland annat tillhörande familjerna Asteraceae, Fabaceae och Apiaceae.

Lämpliga grupper att följa upp inom skötselområdet är dagflygande fjärilar, örter och blommande buskar.

Åtgärder

Restaureringar:

- Trädskiktet glesas ut till nivå som anges under skötselplan. Blommande träd såsom oxel, rönn och liknande bör premieras.

Löpande skötsel:

- Trädskiktet glesas ut vid behov. Blommande träd såsom oxel, rönn och liknande bör premieras.
- Buskskiktet reduceras om dess täckningsgrad överstiger 50%. Vid röjning bör man sträva efter att bibehålla ett artrikt buskskikt där de olika buskagens ytterkanter har en oregelbundet formad struktur. Röjning koncentreras normalt mot dominerande arter.
- 50% av fältskiktsvegetationen slås år ett, resterande 50% slås år två och därefter lämnas området utan åtgärder år tre. År fyra börjar skötselcykeln om igen. Om möjligt slås vegetationen med skärande redskap. Annars kan andra redskap, exempelvis röjsåg med gräsklinga användas.

2.1.3 Skötselområde 3, Vassarna

Areal: 0,5 ha

Beskrivning

Området består av en större och en mindre yta med högvuxna vassar med visst inslag av högorter. Även om vegetationen är relativt ensartad finns ett antal högorter såsom strätta och kärrtistel inne bland vasstråna. Vassbestånden utgör också hemvist för småfåglar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bestå av vass. Det mindre ostligaste området kan alternativt tillåtas bli bevuxet med träd och buskar om spontan igenväxning uppstår.

Gynnsam bevarandestatus för detta skötselområde är:

att området får utvecklas fritt som ett vassområde, i sydost alternativt växer igen med buskar och träd.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Inga skötselåtgärder ska genomföras.

2.1.4 Skötselområde 4, Lövskogen i söder

Areal: 0,6 ha

Beskrivning

Den sydvästra ytan utgörs av lövdominerad hällmarksskog med ek, körsbär och oxel i trädskiktet. Oxlarna i området är gamla och till viss del döda. Buskskiktet är bitvis tätt och svårgenomträngligt. Ytan ligger inklämd mellan tomtmark. Strandklipporna vid havet nyttjas som badplats av de boende.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området ska bestå av slutna till halvöppna lövskogar. Gynnsam bevarandestatus för detta område innebär:

- att inslaget av gran inte ska överstiga 5%.
- att området ska lämnas utan skogliga åtgärder.
- att bestånden ska utvecklas mot naturskogsliknande lövskogar.
- att skogarna på sikt bör vara rika på död ved både i form av lågor, torrträd och död ved associerat med stående, levande lövträd.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Om inslaget av gran tenderar att överstiga 5% sätts manuella röjningar av unga granar in (träd klenare än 5 cm dbh). I övrigt lämnas området utan åtgärder.

2.1.5 Skötselområde 5, Lövsumpskogen i väster

Areal: 1,3 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en ung till medelålders lövdominerad skog på fuktig mark. Trädsiktet består främst av björk och klibbal men inslaget av tall är relativt stort. Längs vägen finns en del äldre gran och sälg. Död ved förekommer i måttlig omfattning, främst i form av klenare lövlågor. Fältsiktet domineras av högvuxna gräs och örter som trivs i fuktigare miljöer exempelvis videört och kärrtistel. I områdets norra del finns ett öppnare kärrparti med vass och videbuskar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området ska bestå av lövdominerad sumpskog. Gynnsam bevarandestatus för detta område innebär:

- att inslaget av barrträd inte ska överstiga 50%.
- att området, med undantag av föreslagna skötselåtgärder, ska lämnas utan skogliga åtgärder.
- att beståndet ska utvecklas mot naturskogsliknande lövsumpkog och på sikt uppfylla definitionen för Natura 2000 habitatet Lövsumpkog, 9080.
- att skogen på sikt bör vara rik på död ved både i form av lågor och torrträd.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Om inslaget av barrträd tenderar att överstiga 50% sätts manuella röjningar av unga barrträd in (träd klenare än 5 cm dbh). I övrigt lämnas området utan åtgärder.

2.1.6 Skötselområde 6, äldre åkermark

Areal: 1,6 ha

Beskrivning

Området består av en öppen yta som tidigare varit åkermark. Delar av ytan är kortklippt och har en gräsdominerad vegetation. Vissa ytor har lämnats oslagna och har en högvuxen vegetation bestående av hundkex, smörblommor, kråkvicker, ängskavle etc. Längs kantzonerna mot omgivande skog finns idag i liten utsträckning utvecklade brynmiljöer med slån och andra buskar. I området finns också toaletter, soptunnor samt en stig som löper vidare mot skötselområde 7. Ytan kan med lämplig skötsel utgöra en betydelsefull landskapskomponent med örter som tillhandahåller pollen och nektar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området ska vara en öppen, slätterhävad yta rik på pollen och nektarproducerande örter. Gynnsam bevarandestatus för detta område innebär:

- att ytan saknar trädsikt.
- att ytan varje år har någon del som är oslagen och därmed tillhandahåller högvuxen vegetation hela året.
- att kantzonerna mot omgivande skog till minst 50% är bevuxna med buskage.
- att buskagen innehåller minst 5 olika arter av buskar.
- att fältsiktet ska innehålla minst 10 arter av örter, främst pollen- och nektarrika örter bland annat tillhörande familjerna Asteraceae, Fabaceae och Apiaceae.

Lämpliga grupper att följa upp inom skötselområdet är dagflygande fjärilar, örter och blommande buskar.

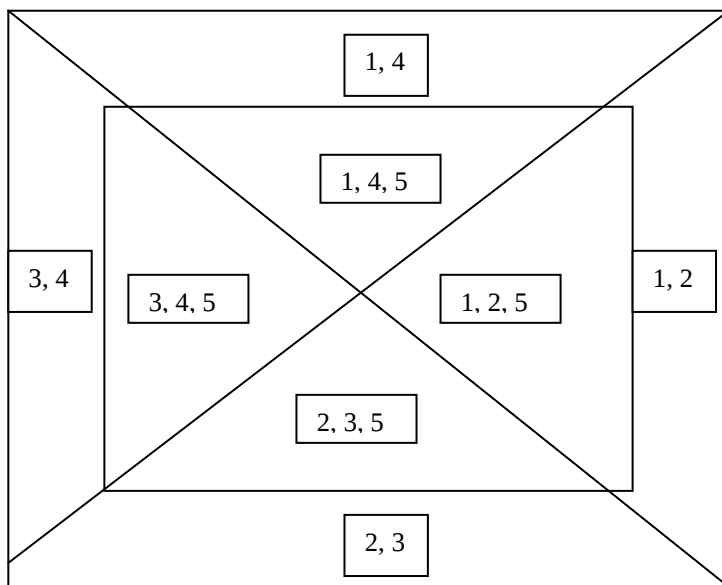
Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Området slås i ett roterande mönster enligt principskiss nedan. År 1 slås alla ytor markerade med "1", år 2 alla ytor markerade med "2" etc. Kantzonen som lämnas år 5 bör vara ca 5 meter bred. Cykeln är fullbordad efter år 5 och påbörjas därefter på nytt år 6. Skärande redskap bör användas och höet tas omhand.

- Uppslag av blommande buskar längs kantzonerna mot omgivande skog lämnas. I de fall röjningar bedöms nödvändiga genomförs dessa på ett sådant sätt att ett artrikt buskskikt bibehålls och att brynfronten har en oregelbunden struktur.
- Toalett och soptunnor underhålls i fall de bedöms nödvändiga. I annat fall tas de bort.

2.1.7 Skötselområde 7, Dalgången i norr, högörtäng

Areal: 0,2 ha

Beskrivning

Området består av en smal, långsträckt dalgång som till största delen är öppen. Hävd saknas i nuläget och ytan är under igenväxning. Fältskiktet är artrikt och innehåller exempelvis rikligt med jungfrulin, brudbröd, tvåblad och skogsklöver. Längs dalgångens kanter finns en hel del busksnår av blommande buskar men bitvis också ett relativt kraftigt uppslag av ung tall, sälk och andra trädslag. Dalgången verkar utgöra ett viktigt område för många arter dagflygande fjärilar. Nere vid vattnet finns en iordningställd eldplats och ett vindskydd med grästorvtak. Genom dalgången leder en stig ner tillvattnet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bestå av en extensivt hävdad busk- och blomrik högortsäng. Gynnsam bevarandestatus för detta skötselområde är:

- att trädskiktets täckningsgrad inte överstiger 5%
- att buskskiktets täckningsgrad inte överstiger 25%.
- att buskskiktet består av minst 5 olika arter blommande buskar.
- att fältskiktet ska innehålla minst 10 arter knutna till naturliga gräsmarker (enligt artlista använd vid basinventeringen)
- att området är attraktivt för många dagflygande fjärilar.

Lämpliga grupper att följa upp inom skötselområdet är dagflygande fjärilar, örter och blommande buskar.

Åtgärder

Restaureringar:

- Uppslag av ung tall, sälk med flera trädslag röjs undan.

Löpande skötsel:

- Trädskiktet glesas ut vid behov.
- Buskskiktet reduceras om dess täckningsgrad överstiger 25%. Vid röjning bör man sträva efter att bibehålla ett artrikt buskskikt där de olika buskagens ytterkanter har en oregelbundet formad struktur. Röjning koncentreras normalt mot dominerande arter.
- 50% av fältskiktsvegetationen slås år ett. Därefter lämnas området utan hävd under år två. År tre slås resterande 50% och år fyra lämnas området utan åtgärder. År fem börjar skötselcykeln om igen. Om möjligt slås vegetationen med skärande redskap. Annars kan andra redskap, exempelvis röjsåg med gräsklinga användas.
- Vindskydd, eldplats och stig underhålls vid behov liksom stigen genom dalgången.

2.1.8 Skötselområde 8, Campingområde

Areal: 6,8 ha

Beskrivning

Området består av en campingplats för tält och husvagnar. Längs kanterna, främst i öster finns bårder med träd och en del av dessa träd är äldre. I den östra delen finns exempelvis en relativt gammal ek. I den västra delen av skötselområdet ska under år 2009 en utvidgning av campingplatsen genomföras på tidigare skogsbeväxt mark med inslag av hållmarker.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Skärgårdskaraktären i området ska bevaras. Målet ska vara att campingen ska smälta in väl i skärgårdsnaturen.
- Grövre träd >30 cm ska bevaras.
- Yngre träd och buskar ska finnas i sådan utsträckning att skärgårdskaraktären bevaras. En viss mängd yngre träd och buskar ska finnas mellan campingytorna och mellan vägar och campingtytor för att i framtiden kunna ersätta de grövre träden och komplettera där inga grova träd finns idag.
- Träd som behöver fällas av säkerhetsskäl inom skötselområdet ska lämnas kvar som död ved för den biologiska mångfalden och för att skapa en vildmarkskaraktär. Träd som faller över stigar eller anläggningsytor kan, om det behövs för framkomligheten, flyttas till andra delar av naturreservatet.

Åtgärder

Restaureringar:

- Iordningsställande av campingplatsen pågår för närvarande år 2009.

Löpande skötsel:

- Området sköts som campingplats.

2.1.9 Skötselområde 9, Tomtmark

Areal: 0,2 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av ytor med tomtmark som inte utgör egna fastigheter.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Inga bevarandemål formuleras för tomtmarken.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Skötseln av tomtmark ligger utanför reservatsförvaltningens ansvarsområde.

2.1.10 Skötselområde 10, Parkeringsområde

Areal: 1,2 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av en parkeringsplats nere vid Eköudden samt ett preliminärt avgränsat område (delvis trädbevuxet) utmed vägen där parkering kan komma att iordningställas i framtiden.

En översyn av trafiksituationen vid Ekön är nödvändig för att lösa trafiksituationen under sommartid då antalet besökare kan vara mycket stort. Om mark utmed vägen ska tas i anspråk för parkering krävs tillstånd av Länsstyrelsen för åtgärden. Avgränsningen av parkeringsområdet utmed vägen i skötselplanen är preliminär.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Grova och gamla träd ska, i viss omfattning, bevaras inom det område som eventuellt kan komma att bli parkeringsyta i framtiden.

Åtgärder

Restaureringar:

- Om önskemål/möjligheter uppstår kan området vid Eköudden göras om till en gräsklädd yta som kan nyttjas av besökande till Eköns naturreservat.
- Parkingsytor kan komma att anläggas utmed vägen, se skötselområde 10 på kartan. Detaljplanering och tillstånd av länsstyrelsen krävs innan åtgärden genomförs.

Löpande skötsel:

- Underhålls som parkeringsplats alternativt gräsbevuxen yta.

2.1.11 Skötselområde 11, Vattenområden

Areal: 23,4 ha

Beskrivning

Skötselområdet består av vattenområden inom reservatsgränsen. I södra delen finns bryggor med plats för småbåtar.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Området ska bestå av kustnära vatten som, så långt möjligt är opåverkade av mänsklig aktivitet.

Åtgärder

Restaureringar:

- Inga.

Löpande skötsel:

- Området lämnas utan åtgärder. Inga insatser rörande nyanläggning får företas utan tillstånd av Länsstyrelsen enligt beslut om naturreservat.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjning trädsnitt	Engångsåtgärd, 2009	Omr 2, 7	1
Löpande röjning träd- och buskskikt	Vid behov	Omr 2, 7	1
Slätter	2 år av 3. 1:a gången 2009	Omr 2, 3, 7	1
Underhåll stignät	Vid behov	Omr 1, 6, 7	1
Underhåll friluftsanordningar	Vid behov	Omr 6, 7, 8, 10	1
Uppsättning av nya informationsskyltar	Engångsåtgärd, 2009	Omr 6, 8, 10	1
Framtagande av reservatsfolder	Engångsåtgärd, 2010		1
Översyn av vägvisare	Engångsåtgärd, 2009	Främst omr 1, 6, 7	1
Skötsel campingplats	Vid behov	Omr 8	1
Slätter i roterande cykel	Årligen enl. mönster.	Omr 6	2
Röjning av ung gran/barr	Vid behov	Omr 4, 5	2
Löpande röjning runt äldre ek	Vid behov	Omr 8	2

2.2 Jakt

Jakt är förbjuden inom hela naturreservatet enligt reservatsbeslutet.

2.3 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2.4 Anordningar för friluftslivet

Ekön är ett mycket viktigt område för rekreation och friluftsliv. Förutom åtgärder som preciseras under respektive skötselområde är det därför lämpligt att göra även följande:

- Producera nya informationsskyltar med kartor och beskrivning av reservatets naturvärden i korthet samt vilken typ av skötsel som bedrivs för att förstärka dessa naturvärden.
- Ta fram och sätta upp en informationsskylt om kulturhistoriska lämningar på udden i norra delen av skötselområde 1 (se karta 1b).
- Ersätt befintliga vägvisare och stigmarkeringar med nya som tas fram med ett enhetligt utseende.
- Producera en informationsfolder över reservatet med markerade stigar och markerade stationer som lätt kan hittas i fält med mer djuplodande information om förekommande habitat, företeelser och arter. Om möjligt produceras dessa foldrar i ett material som ej går att riva sönder. Foldrarna bör vara tillgängliga vid de båda parkeringsplatserna samt i skötselområde 6. Dessutom bör de vara nedladdningsbara från kommunens och länsstyrelsens hemsida.

- Om möjlighet finns organisera guidade turer för allmänheten, exempelvis med fjärilar och fjärilsekologi eller hållmarkstallskog och död ved som tema. Sådana turer skulle kunna äga rum i juli månad då området är som mest välbesökt och fjärilsfaunan är välutvecklad. Sannolikt skulle man då nå en annan målgrupp än vid guidade turer i andra typer av reservat.,

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av länsstyrelsen.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1. Dokumentation och inventeringar

Eftersom reservatet förefaller ha en rik fjärilsfauna och en intressant fauna av vedlevande insekter i hållmarkstallskogarna (främst djur som lever i tallved) är det lämpligt att genomföra inventeringar av dessa grupper. Observera att linjetaxering av fjärilar som föreslås som en lämplig uppföljningsmetod nedan sannolikt inte är tillräckligt för att få en heltäckande bild av reservatets fjärilsfauna. Linjetaxeringen behöver sannolikt följas upp av en kompletterande inventering.

4.2. Uppföljning

4.2.1. Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000. Lämpliga parametrar för uppföljning i reservatet är hur arealen av naturtyperna, och hur dess ingående strukturer och funktioner, förändras. Dessutom bör ett antal flora och faunaelement följas upp för att övervaka de olika skötselområdenas habitatkvaliteter.

Hög prioritet:

- Förekomst av örter (skötselområde 2, 3, 6) och gräsmarksarter enligt artlista använd vid basinventeringen (skötselområde 7). Fältbesök vid ett tillfälle per delyta. Förekommande arter noteras och anges i en fyragradig skala – 1 <10 exemplar, 2 10-100, 3 100-1000 exemplar och 4 >1000 exemplar. Lämpligt intervall är 5 år.
- Förekomst av dagflygande fjärilar (skötselområde 2, 3, (6), 7. Uppföljning görs genom linjetaxering längs permanente rutter. Lämpligt intervall är 5 år.

Lägre prioritet:

- Trädskiktets täckningsgrad, skötselområde 4, 5, 6, 7 och 8. Genomförs med hjälp av flyg- eller satellitbilder. Kan också uppskattas vid okulär besiktning. Lämpligt intervall ca 20-25 år eller när nya bilder finns.
- Buskskiktets täckningsgrad och artsammansättning, skötselområde 2, 3, 6, 7. Uppskattas vid okulär besiktning. Förekommande buskar anges. Lämpligt intervall är 5-10 år.
- Inslag av gran/barrträd, skötselområde 4, 5. Uppskattas med hjälp av relaskop i ca 10-15 provpunkter. Lämpligt intervall ca 25 år.

4.2.2 Uppföljning av effekter av skötselåtgärder

- Samtliga skötselområde besöks och besiktigas regelbundet för att avgöra om skötselmål som inte fångas upp genom undersökningar föreslagna under punkt 4.2.1. Lämpligt intervall för denna typ av besök är 5-10 år.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

5.1 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av förvaltaren som är Valdemarsviks kommun. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen. Eventuella intäkter från gagnsvirke tillfaller Valdemarsviks kommun.

Bilaga 1. Kartor

Av karta i bilaga 1a framgår reservatets indelning i 11 skötselområden.

På karta i bilaga 1 b anges även stignät samt läge för anläggningar för friluftslivet.

Bilaga 2. Servitut

Eköns naturreservat berörs av ett antal ledningsrätter och servitut gällande vägar, avlopp, vattenledningar, bryggor och liknande. Dessa listas på kommande sidor. Handlingar rörande dessa servitut finns hos Valdemarsviks kommun.

Dessutom finns fyra arrendeavtal rörande gränser för tomtmark som inte avstyckats som egna fastigheter (avgränsade som skötselområde 9 i denna skötselplan). Också dessa handlingar finns hos Valdemarsviks kommun.

Tillägg

På fastigheten Gryts Prästgård 1:4 finns servitut med nr 05-GRY-327. Dessutom finns på fastigheten rätt till brygga och utfartsväg enligt förrättningskarta daterad 1941-09-06.

På fastigheten Gryts Prästgård 1:17 finns ytterligare servitut i form av ledningar för vatten och avlopp enligt uppgift från fastighetsägaren.

Länsstyrelsen reserverar sig angående att ytterligare servitut kan finnas utöver de som tagits upp ovan och på följande sidor.

Stigar och anordningar för friluftslivet inom Eköns naturreservat

Bilaga 1 b

0 75 150 300 450 600
Meters

